

BOEKBESPREKING

Janssen A.W. & E.F. de Vogel: Zoetwatermollusken van Nederland. Uitgave 1965. Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Amsterdam. Gedrukt bij Drukkerij Nieuw Leven N.V. Den Haag. Ontwerp omslag Wim Bijl. 160 pp. 13 x 19. 13 platen lijntekeningen, 4 fotoplatten zwart-wit. 14 figuren in de text. Prijs: f. 6,55 + 50 cent kosten.

Velen zullen dit boekje met voldoening begroeten en ik kondig het hier dan ook met groot genoegen aan. Behalve auteurs en uitgever heeft de heer J.G.J. Kuiper aan het tot stand komen van dit boekje meegewerkt. Hij verzorgde het op zich zelf staande hoofdstuk over de Pisidiidae. De heer Dijkhuizen verzorgde een aantal tekeningen. Alle medewerkers zijn leden van onze vereniging.

In de eerste bladzijden wordt de lezer op de hoogte gebracht met enkele algemene zaken over mollusken, met name over slakken en tweekleppers, zijnde deze groepen de enige molluskengroepen waarover dit boekje handelt. Dan volgen enige wetenswaardigheden over verzamelen en prepareren en aanwijzingen voor het gebruik van de determineertabellen. De drie sleutels leveren ten slotte de naam van de familie waartoe het gezochte weekdier behoort en verwijzen naar de pagina waar men verder moet zoeken om tot een naamsbepaling van genus en soort te kunnen komen.

Van elke soort wordt een duidelijke beschrijving gegeven van de schelp, van het dier en van het milieu waar de soort leeft. In het kort wordt ook iets over het voorkomen in Nederland gezegd. Het is prettig dat in een kleiner lettertype vaak inlichtingen worden gegeven over variabiliteit en andere bijzonderheden die verwarring met andere soorten kunnen voorkomen. Zeer toe te juichen is dat de auteurs in voetnoten verwijzen naar literatuur waar meer over diverse onderwerpen te vinden is.

Het hoofdstuk over de Pisidiidae volgt het schema van het boekje doch onderscheidt zich door een uitgebreider inleiding op de familie met meer oecologische en zelfs biocoenologische gegevens zonder dat het daardoor aan leesbaarheid inboet of specialistisch wordt.

Het boekje sluit met een systematische lijst van Nederlandse soorten, een lijst van in Nederland uitgestorven kwartaire soorten en een lijst van soorten bekend uit België en Luxemburg. Er is een literatuurlijst die alle handboeken die in dit verband van belang zijn noemt. Een register van wetenschappelijke namen en een inhoudsopgave volgt tot besluit.

Er zijn aanmerkingen en wensen. In de beschrijving van de tweekleppigen wordt steeds melding gemaakt van de kenmerken van het slot en van het inwendige van de schelp. We missen tekeningen die deze kenmerken verduidelijken in het algemene deel zowel als bij de afbeeldingen van de soorten waarvan wij op de platen uitstekende "buitenopnamen" te zien krijgen. De kenmerken van de umbonale sculptuur zouden aan de hand van afbeeldingen van jonge schelpen beter tot hun recht kunnen komen. Het operculum van diverse soorten slakken wordt keurig afgebeeld, doch meer algemene en bijzondere gegevens over dit typisch bouwsel op de staart van voorkieuwige slakken zochten we vergeefs onder het hoofd Gastropoda. Over de term "amphibisch levend" kan men van mening verschillen. Wij zouden *Assiminea grayana*, *Ovatella myosotis* en *Leucophytia bidentata* liever tot de "landslakken" rekenen. In ieder geval zijn deze dieren uit het brakke milieu ditmaal niet tussen de ka en het schip gevallen zoals *Tergipes* en *Limapontia* die aan hun milieu hetzelfde recht tot opname konden ontnemen als de hierboven genoemde wel behandelde "landslakken". "Amphibisch levend" zou kunnen worden gezegd van *Lymnaea truncatula*, die de auteurs niet altijd met zekerheid kunnen scheiden van *Lymnaea palustris*. Zij zeggen dit in de text doch dit blijkt ook uit de figuur op plaat 5 waarop een zeer juveniel exemplaar van "*Lymnaea palustris*" wordt afgebeeld dat uitstekend het kenmerk van *Lymnaea truncatula* vertoont dat in de afbeelding op dezelfde plaat van *Lymnaea truncatula* niet uit de verf komt. Bij *L. truncatula* zet de volgende winding bijna horizontaal aan op de voorgaande winding hetgeen resulteert in een bijna rechthoekige "verhemeltehoek" in de mondopening. Dit kenmerk gaat altijd op zelfs bij zeer jonge dieren.

Onze wensen beperken zich tot het verzoek bij een herdruk van dit deeltje afbeeldingen te geven bij de namen van de lijst van de in Nederland uitgestorven kwartaire soorten. Het is wel zeker, dat dit boekje snel zal zijn uitverkocht. Het boekje is erop berekend dat het veel in het veld zal worden gebruikt. Het past in de jaszak en de slappe omslag is van een plastic laag voorzien.

L.B.